

ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС ЩОДО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ГРАМОТНОСТІ

Олійник Т. О., Яциніна Н. О.

Харківський державний педагогічний університет ім.Г.С.Сковороди

Безперечно, у теперішній час інформатизація освіти виявляє себе через широке застосування у навчанні електронних дидактичних ресурсів та розвиток системи дистанційного навчання, яка заснована на використанні глобальної мережі Інтернет та уможлиблює доступ до якісної освіти будь-якої людини.

Ми представляємо розробку сайту “Центр критичного мислення” та дистанційного курсу “Технологія критичного мислення”, створеного у середовищі “ВЕБ-КЛАСС (ХІІ)”. Курс містить програму, тематичне планування, питання до заліку, теми курсових робіт і проектів, глосарій, літературу, відеоматеріали, тести, анкети, тематики чатів та конференцій. Навчальний матеріал розроблено у PowerPoint та складається з трьох розділів: організація успішного навчання; розпізнавання проблеми та дослідження її простору; альтернативні рішення та їх оцінювання.

Визнання важливої ролі критичного мислення та відновлення відповідних курсів почалось, коли в багатьох країнах Східної Європи та Центральної Азії проходять стрімкі перетворення в політичній та соціальній сферах. Безперечно, в таких умовах прогресивні університети намагаються підготувати студентів до ролі відповідальних громадян. Заохочування студентів до університетського світу, критичного підходу до навчання (навичок аргументації, аналізу, критичного письма, публічних виступів тощо) розглядається як основа сучасної культури навчання. Отже вступний курс з критичного мислення базується на визнанні, що досягнення успіху в університеті потребують спеціальної підготовки та грамотності.

Безперечно, запропонований курс не є поглибленим вивченням логіки, аналізу даних, аргументації або філософії. Він планується як практичний вступний курс для ознайомлення з основами критичного мислення, що допомагає розумінню того, як краще розмірковувати, організовувати думки та висувати змістовні аргументи, опрацьовувати дані і повідомлення, формулювати незалежні точки зору та як їх відстоювати. Зрозуміло, що у такий спосіб відбувається формування активної громадянської позиції щодо актуальних проблем людського буття та сучасної цивілізації.

Цілком зрозуміло, що запропонований курс допомагає зробити тільки перший крок щодо опанування цілою низкою складних вмій і навичок істинного пізнання, тому не може вирішувати усіх проблем навчання критичного мислення. У зв'язку з цим фахівці, які викладають інші предмети, мають перебудовувати свої курси у такий спосіб, щоб послідовно розвивати ці вміння і навички. При цьому викладач має позбутися традиційного розподілу ролей під час навчання: не прагнути повноти влади під час роботи, цінувати багатство поглядів та послідовно впливати на розвиток “нової” ролі студента.

Безперечно, для успішної реалізації моделі інтерактивного навчання викладач має значною мірою усвідомлювати свої дії, включаючи розуміння власних мотивів: авторитет власної особистості, задоволення, що відчувають від визнання та схвалення з боку групи, або досягнення спільної мети. Отже, гнучкість викладача щодо поєднання ефективного керівництва з мотивованістю студентів (на основі авторитету та мистецтва переконання у доцільності нових підходів) є вагомими факторами успіху в навчанні.

Реалізація такої моделі навчання потребує від студентів відповідних вмій та навичок – відповідально, активно та свідомо ставитись до навчання, здійснювати свободу вибору щодо цілей заняття, способів досягнення, форм виконання, альтернативних підходів, удосконалення та спрямованості власного розвитку, критичного мислення; співпрацювати з іншими, виказувати повагу до поглядів інших, створювати в групі атмосферу відповідальної та відкритої взаємодії, опанувати мистецтво комунікації, конструктивного діалогу, генерування ідей та переконань щодо прийняття консенсусних рішень, формування власної незалежної точки зору, навичок лідерства; розвивати рефлексивні та творчі здібності щодо виявлення та усвідомлення способів діяльності, доцільності, переваг та недоліків прийомів та методів у тій чи іншій ситуації, механізмів метапізнання.

Особливої уваги заслуговують наслідки навчання за курсом критичного мислення щодо особистих результатів (позитивне відчуття від ефективності власної діяльності, зростання академічної успішності, здатності використовувати свої знання до реального життя, пізнавальної активності); соціальних результатів (скорочення кількості стереотипів, почуття соціальної відповідальності та рівня громадянської свідомості, позитивний вплив на відданість служіння суспільству); позитивного вкладу у кар'єрне зростання та подальшу самоосвіту; більш тісних відношень з університетом, підвищення задоволення від навчання в ньому.